టూ (టా) కీ కథ

గడప దాటితే!

రచన:
శ్రీ గోటేటి శ్రీరామారావు.

ఆశ వున్నంతమాత్రాన ఆశయం నెరవేరదు. ఆసియా ఖండమంత భూమి వున్నవాడుకూడా అరవై అడుగుల వైశాల్యంగల ఇల్లు నేర్పరచుకోలేకపోవచ్చు. అంత మాత్రాన అతనికుండే వ్యక్తిత్వం, విలువ నశించదు.

చదువు సంధ్యలు వుండీ రాగిడబ్బు సంపాదన లేనివారూ, చదువుకోకుండా సంపాదించుకున్నవారూ లేరంటావా? ఆస్తిపాస్తులు లేనివాడు తన జీవిత మనుగడ నిలుపుకోవడానికై ముందంజ వేయడం—మీ నాన్న దృష్టిలో తప్పేనా?

కానీ—ఒక్క సత్యాన్ని విస్మరించరాదు. గొడుగు అనేది ఉంటేనే కొంతలోకి కొంతగా, ఎండకూ, వానకూ కాపుదల నిస్తుంది. ఐశ్వర్యవంతుని ఐశ్వర్యం గొడుగులాంటిదే! ధన మదాంధతకు కొంతగా కాపు నిచ్చి, రక్షణ కల్పిస్తుంది కాని—భోరున కురిసే వర్షాన్నుండి గొడుగు ఏవిధంగా రక్షణ కల్పించలేందో—అలాగే పరిమిత స్థాయినిమించి చేసిన పాపాల్నుండి క్షమించలేదు...క్షమించదు.

మీ నాన్న వద్దంటున్నా గడపదాటి నువ్వూ, మా అమ్మ విలపిస్తున్నా గడపదాటి నేనూ—ఈ పరిస్థితుల్ని కల్పించుకున్నాం. ఇందుకు పరిష్కృతి లేదంటావా? - ఉంటుంది...తప్పక ఉంటుంది.

'కర్పూరం ఎంత గుప్పుమని వాసనకొడ్తుందో అంత చప్పునా హారిస్తుంది. దానిగుణం ఎప్పుడూ గుప్పుమని వెలగడం ఆరిపోవడం తప్పితే మరో విలువ, రూపం దానికి లేదు. ఉప్పుకు విలువ తక్కువయినా—సర్వే సర్వత్రా ఉపయోగపడుతూ, సర్వజనామోదాన్ని పొందుతున్నా విలువను పెంచుకోలేకపోయింది. అంతమాత్రాన—దాన్ని కాదనీ, విలువ తక్కువ మనకేమిటే అని—ఎవరయినా జీవించగలరా? దుర్లభం, మహాదుర్లభం, దుస్తరం'—అంటూ రవి తండ్రి నాన్న భాస్కరు [illegible]యచరిత్ర యొక్క ఆఖరి అధ్యాయం [illegible] వ్రాసి గతించారు.

M/S
P. B. No

[illegible]డ్రి వ్రాసిన ఆఖరి పేజీ [illegible]లోని అక్షరాలు స్వర్ణాక్షరాలుగా భాసిల్లుతున్నాయ్. గతించిన తండ్రి అతని స్మృతిపథంలో భాస్కరునిలాగే కాంతికిరణాలను వెదజల్లుతూంటే ఆ పేజీని మూయకుండా అతడలాగే పట్టుకూర్చున్నాడు.

'నాయనా లేవరా–విస్తట్లో వడ్డించిన భోజనం, గిన్నెలో మూతపెట్టిన పాయసమూ అటులనే చల్లారిపోయాయి. నీ పుట్టినరోజు నాడయినా నీ వేళపట్టున భోజనం చేయకపోతే ఎలాగ రవీ! పోనీ ఏదయినా పనికై గడప దాటినవాడవూ కాదు; సరియైనవేళకు భోజనం చేసినవాడవూ కాదు. ఆ పుస్తకమే పట్టుకుని కూర్చుంటే నీకు తిండిపెడుతుందా? లే నాయనా—భోజనానికి లే. గంట పన్నెండు దాటుతూంది. భోజనం చెయ్య బాబూ!'

'చేస్తానమ్మా చేస్తాను. భోజనం చేయక ఏంచేస్తాను? రోజూ నేను చేస్తున్న పని భోజనమేనమ్మా ....భోజనమే!'

'నిస్పృహతో కూడుకున్న భావమూ, నిస్సారానికి గురియైన జీవితమూ వ్యర్థమౌతుందిరా.'

'మరేం చేయమంటావమ్మా. మన ఉప్పుతిని మనకే ద్రోహం చేశాడుగా! అలాంటివాణ్ని ఏంచేయాలి?—ఏంచేయాలి?...నల్లిని నలిపినట్లుగా నేలరాచి వేయాలి!!

'అదే పొరపాటు! ఏ కార్యాన్నీ ఉద్రిక్తతతో చేయలేము. ఉత్తేజం కావాలి. సమయస్ఫూర్తిగ విజ్ఞతతో చేయాలి. వివేచనను కోల్పోయి—అవివేకతను, అవిధేయతను ప్రదర్శించడం మంచిది కాదు రవీ' అంటూ ఆ జనని అతని క్రోధాగ్నిజ్వాలల్ని ఆర్పివేసింది.

× × ×

ఎవరు ఏ పనిని చేయడానికి బద్ధకించినా—కాలం తన పనిని విస్మరించదు; కాలయాపన అంతకన్నా చేయదు. కాలమే తనధర్మాన్ని మరచిననాడు ధర్మమే కాలధర్మం చెందుతుంది. కాలంలో వస్తున్నట్లే మనోభావాలుకూడా భ్రమణ పరిభ్రమణాలకు గురియవుతూంటాయ్. కాలచక్రం తిరుగుతూంటే ఆరు సంవత్సరాల [illegible]లం గతించిపోయింది.

రవి తన పెద్ద చదువులకోసమని వాల్తేరులో మకాం పెట్టాడు. హాస్టలులోవుంటూ - ఆంధ్రా యూనివర్సిటీలో బి.ఏ. చదువుతుంటూ—అన్ని సబ్జెక్టుల్లోనూ మొదటి వానిగా ప్రస్తుతింపబడుతున్నాడు. తోటి విద్యార్థులనుండి ప్రొఫెసర్ల వరకూ రవి యంటే చాలు—సిసింద్రియనీ, కుశాగ్రబుద్ధి కలవాడనీ, యూనివర్శిటీకి గర్వకారణుడవుతాడని కొనియాడుతుంటారు. చదువులోనే గాక స్పోర్ట్సులో ఫస్టు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లోనూ నాటక పోటీల్లోనూ అతణ్ణిమించిన ప్రతిభాశాలి యెవరూ లేడని అనిపించుకున్నాడు.

\+ + +

అవి అంతర్విశ్వ విద్యాలయ నాటకపోటీలు. విశ్వవిద్యాలయం ఆడిటోరియం చక్కగా అలంకృతమైంది. 'రోమియో జూలియట్' నాటకం ఆనాటి అంత్య ప్రదర్శనం. రవి, ఉదయలక్ష్మి లిరువురూ రోమియో జూలియట్ భూమికలను పోషిస్తారు. కర్టెన్ యెత్తడానికి అయిదు నిమిషాలకన్నా వ్యవధి లేదు. కాలేజీ అధిష్టాన వర్గం, సహవిద్యార్థులూ వచ్చి—'రవీ - మన కాలేజీ కీర్తిప్రతిష్టలు నీచేతుల్లో వున్నాయ్. ఇదే ఆఖరి ప్రదర్శనం కావడం—ఇతఃపూర్వం ప్రదర్శితమయిన మన నాటకాలు—యితర కళాశాలల నాటకాలకు తీసికట్టుగా వుండడం నీవు గ్రహించేవుంటావ్. ఈ 'రోమియో జూలియట్'లో నీవూ, ఉదయలక్ష్మిగార లెలాగయినా రక్తికట్టించ గలిగారా—ఫస్టు షీల్డు మనకే వస్తుంది. పరువూ ప్రతిష్టా నిలుస్తుంది. ప్లీజ్' అంటూ వాళ్ళు మా ఉభయుల్నీ నొక్కి నొక్కి చెప్పారు. పవిత్రప్రేమ కావ్యమైన ఆ నాటకాన్ని—అంతగా పరిచయం లేని మే మిరువురమూ ఎలా కలిసిమెలిసి నటించగల మనేదీ పెద్ద సమస్య అయికూర్చుంది. నన్నుచూస్తున్న ఉదయలక్ష్మి—'సర్టన్‌లీ ఉయ్ విల్ విన్ ది ఫస్ట్ బెస్ట్'—అంటూ గ్రీన్‌రూంలోకి వెళ్ళిపోయింది.

నాటకం ప్రారంభం జరిగింది. ఇరువురమూ స్టేజిమీదకు వచ్చేసరికి ఆడిటోరియంలో ఈలలు, కేరింతలు, అభినందనలు హెచ్చు కావచ్చాయ్. ఆమె నా బుగ్గలను స్పృశిస్తూ - 'ప్రియా!' అంటూ చనువుగా చేరవచ్చేసరికి—నేను మూడ్‌లోకి వచ్చాను. నాటకం చకచకా కరతాళ ధ్వనులతో నడిచిపోయింది. ఉదయలక్ష్మి యొక్క స్నిగ్ధలావణ్యం నన్ను ముగ్ధుణ్ణిచేసింది. ఆమె కూడా నటనలో అడుగడుగునా సహకరిస్తూ నేవున్నా - నాకు ఆమెతోడి ఆ నటన—నిజజీవితంగా మారిపోతే బాగుండనిపిస్తోంది. ఆ ధ్యాసలోనే తాపసునిలా తిష్ట వేసుకుని గ్రీన్‌రూములో వుండిపోయాను.

'రవీ, రవీ'—అని ఎలుగెత్తి అరుచుకొంటూ మా రఘు, మరో నలుగురు హాస్టల్ మేట్సూ, ఇంగ్లీషు లెక్చరరూ వచ్చారు. 'సెహబ్బాష్ రవీ— ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం పేరును నిలబెట్టావు. మా మాటను గౌరవించావు రోమియోజూలియట్ నాటకాన్ని ఉత్తమ నాటకంగా జడ్జీలు నిర్ణయిస్తూ, నిన్ను ఉత్తమ నటునిగా యెన్నిక చేశారు. రేపే బహుమతీప్రదానం. కంగ్రాట్యులేషన్స్ వస్తాం—చీరియో' అంటూ అభినందించి వాళ్ళు వెళిపోయారు. కలయేమో ననుకున్నాను. ఆనందంతో నా శరీరం తేలికవుతూంది. ఉదయలక్ష్మికి అభినందనలు తెలియపరచా లనుకున్నాను. కానీ—ఆమె నాకు కనబడ లేదు.

మరునాడు బహుమతి ప్రధానోత్సవం వైభవంగా జరిగింది. వైస్‌చాన్సెలర్ మమ్ములను ప్రత్యేకంగా అభినందిస్తూ — నాకో సువర్ణపతకాన్నీ, ఉదయలక్ష్మికో రజితపతకాన్నీ బహూకరించారు. ప్రధానోత్సవ అనంతరమయినా ఆమెను ఏకాంతంగా కలుసుకుని అభినందించాలనుకున్నాను. కానీ—ఆమె అప్పటికే వెళ్ళిపోయింది. అర్థంకాని వ్యర్థ దృక్కులను నాపై నేనే ప్రసరించుకుంటూ—ప్లేగ్రౌండ్ ప్రక్కనున్న పచ్చికబయలు మీదకు వెళ్లాను. నాటక పుస్తకాన్ని హృదయానికి హత్తుకుంటూ— భావనా ప్రపంచంలోనికి దూసుకుపోయాను.

చంద్రుడొకడేయైనా—తారకలన్నీ ఒక్కమ్మణ్ణి అతని పొందునే కోరాలనీ—తహతహ లాడుతూ—కాంతుల్నీ వాంఛల్నీ అతనిపైనే ఏకాగ్రతతో ప్రసరింప చేస్తూంటాయ్. కానీ—ఆ చందమామ ఎవర్ని కోరుకుంటుంది!—అనే ప్రశ్నకే సమాధానం కోసం ఎదురుచూస్తుంటాడు. ఉదయించేవన్నీ ప్రశ్నలే యైనప్పుడు సమాధాన మెక్కణ్ణుంచి వస్తుంది?

× +

SALEM-6

...కున్నన్ని నాళ్ళు పట్టలేదు

ఉదయలక్ష్మి అతనికి అర్ధాంగియై కూర్చుంది. గాంధర్వం లో వాళ్ళిద్దరూ సతీపత్నులయ్యారు. లక్ష్మీనారాయణుల సాక్షిగా, ఆ దేవేరుల విగ్రహసమక్షంలో ప్రమాణాన్ని చేశారు.

ఈ విషయం రవి తల్లి తెలుసుకొని హర్షించింది. ఉదయలక్ష్మి తండ్రి భుజంగం గర్విస్తూ బుసలుకొట్టాడు. మెళ్ళోని పసుపుతాడును త్రెంచివేయడానికి కూడా సిద్ధపడ్డాడు.

ఉదయలక్ష్మినుంచి వచ్చిన వుత్తరాన్ని చూచుకొని రవి తల్లిఆశీర్వాదంతో బయలుదేరడానికి సిద్ధమయ్యాడు. లక్ష్మి పుట్టిల్లూ వివరాలను తెలుసుకొన్న రవి తల్లి రంగనాయకమ్మ యెంతగానో బాధపడింది. ఉదయలక్ష్మిని మరచిపోవడానికి ప్రయత్నించమని రవిని బ్రతిమాలుకొంది, కానీ—నర నారాయణుల సమక్షంలో చేసిన ప్రమాణికానికి ద్రోహం చెయ్యనన్నాడు. మనస్సాక్షి అంటూ ఒకటుంది—మాట ఇచ్చి తిరగనన్నాడు.

రంగనాయకమ్మ యితరంగా వాదించలేదు. సూటి మాటలతో కుమారుని మనస్సు నొప్పించదలచలేదు. కానీ—యీ విషయంలో గడప దాటి కదలవద్దని

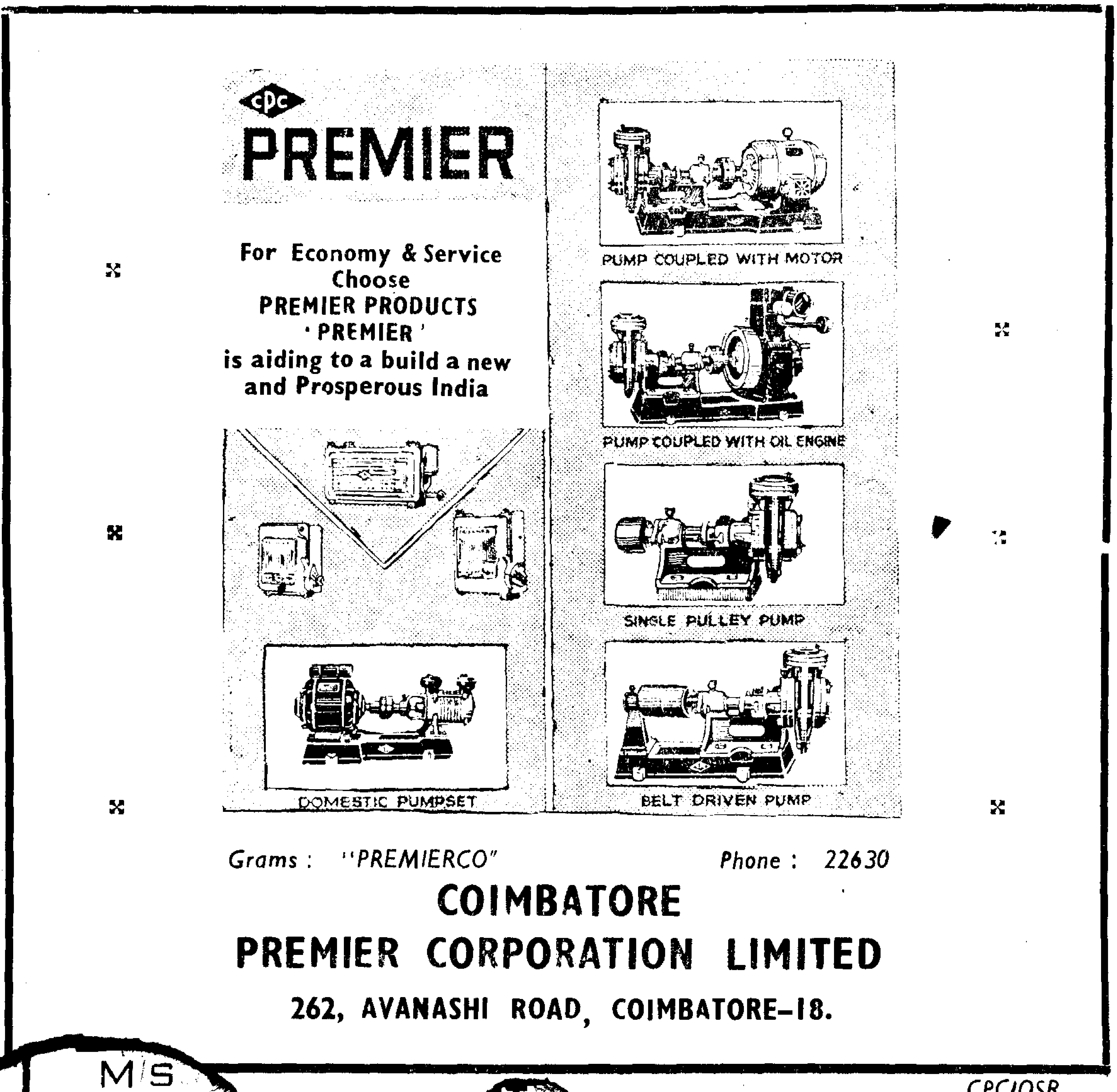

M/S
P. B. N

మాత్రం గట్టిగా చెప్పింది. మెల్లగా ఒప్పించడానికి ప్రయత్నించింది. కానీ రవి మరల ఉదయలక్ష్మి వ్రాసిన పుత్తరాన్ని చదువుతుంటూ— అమ్మా మాటమాటాడ కమ్మా—యీ రాత్రి బండికే వెడ్తానమ్మా' అన్నాడు తన నిశ్చయం అదే అన్నట్టు. కన్నీటితోనే రంగనాయకమ్మ అతణ్ణి సాగనంపింది.

\+ + +

భుజంగం పడగ విప్పిన భుజంగమయ్యాడు, బుసలు గ్రక్కాడు, గుసలు రువ్వాడు. సెంటు నేలయయినా లేని నిర్భాగ్యునితో కాపురానికి వెళ్ళవద్దని కుమార్తెతో నొక్కి నొక్కి చెప్పాడు. గడపత్రొక్కిన రవిని అగౌరవించాడు. మరో మగసంతతి లేని భుజంగం—ఉదయలక్ష్మిమీద ఉరిమిపడ్తూ—రవితోగనుక గడప దాటితే తన ఆస్తిలో చిల్లిగవ్వ దక్కనీయనన్నాడు.

విజయలక్ష్మి చిన్నపిల్లలా ఏడ్చింది. ఆ ఆస్తిలో భాగం యివ్వకపోయినా—పెద్దవానిగా వారిద్దర్నీ ఆశీర్వదించమని ప్రాధేయపడింది. కానీ భుజంగం చలించలేదు—శిలాహృదయుడై పోయాడు. తిరిగీ ఆమె మెడలోని పసుపుతాడును త్రెంచివేయబోయాడు. ఈసారి మాత్రం ఉదయలక్ష్మి సహనాన్ని చూపలేకపోయింది. పొరలు పొరలుగా పొరలుకొస్తున్న ఆవేశాన్ని అణచుకోలేక—'నాన్నా! ఎవరికున్న పరిధుల్లో వారు మసులుకోవడం చాలా ఉత్తమమని గ్రహించండి! నా సౌభాగ్యాన్ని త్రుంచివేసే అధికారం మీకులేదు. మీ అయిశ్వర్యంతో నాకు పనిలేదు. నా పతితోడిదే నాకు స్వర్గం—అయనే నాకు అయిశ్వర్యం. మీకు కావలసింది డబ్బే అయితే—నాకు కావలసింది మనసిచ్చి పుచ్చుకున్న భర్త.'

'ఓ...యిలాంటి మనసిచ్చే భర్తలు వేలకు వేలమంది బజారులో లభిస్తారు లక్ష్మీ!'

'నేను కోరుకొనేది ఉత్తముడైన భర్త—ఉన్నతమైన గుణములు కలవాడు. రెండిటిలోనూ సమునిగానూ—నా దృష్టికి దైవసమునిగా కనిపించారు వీరు. వీరినే నేను చేపట్టాను.'

'నీ అంతసుకు తగినవాడు కాడు.'

'నా అంతఃకరణకు తగినవాడు నాన్నా'

'ఇదే నీ తుది నిర్ణయమా?'

'అక్షరాలా అవును నాన్నా'

'ఇదే నిర్ణయంతో నీవు గడపదాటిననాడు—తిరిగి సజీవంగా ప్రవేశించే అర్హత నువు కోల్పోతావు.' అంటూ భుజంగం హుంకరించేసరికి—'నిర్జీవంగా నా శవం కూడా యిక్కడకు రాదు నాన్నా' అంటూ ఉదయలక్ష్మి—రవితో కూడి వెళ్ళిపోయింది.

రంగనాయకమ్మ చిలకా గోరింకల్లా ఉన్న నూతన దంపతుల్ని చూచి మురిసి పోతుంది. కానీ—భుజంగం కూతురే ఉదయలక్ష్మి అనే భావం వచ్చే సరికల్లా ఆమె వికలమై పోతూంటుంది. కాని నిండు కుండలా విషయాన్ని మాత్రం బహిరంగపరచదు.

ఒకసారి సంక్రాంతి పండుగకై ఇల్లు దులుపుతూన్నప్పుడు అటకమీద నున్న ఒక ఫోటో ప్రమాదవశాత్తూ క్రింద పడింది. ఎందుకో లక్ష్మి దృష్టి పరిశీలనగా ఫోటోపైననే కేంద్రీకృతమయింది. తన తండ్రీ—మరో మధ్య వయస్కుడూ ఆ చిత్రంలో కూర్చుని వున్నారు. ఏమిటీ అర్థం గాక—రవి వద్దకు ఆ ఫోటోను తీసుకు వెళ్ళి అడిగింది. అతనికీ ఏమనీ బోధపడక తల్లి వద్దకు వెళ్ళాడు.

కానీ—రంగనాయకమ్మ పన్ను మెదపక—తాను మడిలో వున్నాననీ—తరువాత చెబుతాననీ తప్పించుకుంది.

రవీ, లక్ష్మి లిరువురూ—ఆ ఫోటోను అక్కడే వుంచి వెళ్ళిన తరువాత—ఆమె నిడువుగా ఒక నిట్టూర్పును విడుస్తూ—ఫోటోవంక తదేకంగా చూస్తు వుంది. ఏక గర్భజనకునిలా తన భర్తతో మసిలిన అతడు—ఏవిధంగా తమ సంసారంలో నిప్పులు చెరిగిందీ—ఆమెకు సినిమాలోని రీలులా కళ్ళముందు తిరిగింది. ఆవేదనకు గురియయింది, ఆవేశాన్ని తెచ్చుకుంటుంది. మళ్ళీ రవి వస్తున్న అడుగుల చప్పుడు కావడంతో రంగనాయకమ్మ తన ఆవేదననూ, ఆవేశాన్నీ తనలోనే అణగార్చుకుంది. తత్ఫలితంగా రెండు కన్నీటి బొట్లు చిత్రంలోని ఒక వ్యక్తిపై పడింది.

రవి వచ్చి—ఎవరమ్మా—అని అడిగాడు. రంగనాయకమ్మ కళ్ళల్లో నీళ్ళు ఫోటోలోని ఒక వ్యక్తి చిత్రంపై కన్నీళ్ళు నిలవడంతో అతడా చిత్రాన్నీ, రంగనాయకమ్మ మోమునూ తదేకంగా చూసాడు. ఆ ఫోటోలోని వ్యక్తి యెవరో కాదు తన తండ్రియే! ఆ ప్రక్క నిలిచిన వ్యక్తి లక్ష్మి తండ్రి—తన మామగారూ! విస్తు పోయాడు. "ఏమిటమ్మా—యీ చిత్రం! నాన్నకూ లక్ష్మి తండ్రికీ ఏమి సంబంధమమ్మా!" అంటూ నొక్కి నొక్కి అడిగాడు.

కాని, రంగనాయకమ్మ ఏమీ చెప్పలేక పోయింది. లక్ష్మికూడా తరిచి తరిచి అడిగింది. చెప్పపోతే తన్ను చంపుకుని తిన్నంత ఒట్టుంది.

ఆ మాటకు రంగనాయకమ్మ చకితయయింది.

'అమ్మా—ఏమని చెప్పను. ఏమి సంబంధమని చెప్పను. ఒకరి కారణంగా ఒకరు [illegible] కోల్పోయారమ్మా' అంది.